

[Weikop.]

for Arbejderkooperationens Fremgang med alle de Midler, der nu har staaet til hans Raadighed. For Kooperationen er den højtærede Handelsminister utvivlsoomt en lige saa ivrig Forkæmper som den afdøde Minister Borgbjerg, der i sin Tid afsaa, at Bøndernes Andelsbevægelse i dens forskellige Former var en Slags praktisk Socialisme, som Arbejderne burde efterligne. Borgbjerg troede paa Kooperationen. Han saa som i et Syn de privatkapitalistiske Virksomheder trænges tilbage og Udviklingen paa det økonomiske Omraade omforme det danske Samfund til De samvirkende Forbrugs- og Produktionsforeninger i Danmark. Kooperationen skulde blive et Overgangsled og Spiren til Kommune- og Statssocialisme. Alt dette staaar at læse i Overborgmester H. P. Sørensens velskrevne og interessante Bog om F. J. Borgbjerg.

Jeg tror, at den højtærede Handelsminister er ganske enig i disse Betragtninger og i Betragtningen om, at Kooperationen er praktisk Socialisme. Hvis den højtærede Handelsminister ønsker at tage Afstand herfra, saa gives der ham her en glimrende Lejlighed dertil. Nu forudsætter jeg, at den højtærede Handelsminister er enig i Betragtningen om, at Kooperationen er praktisk Socialisme. Er der da saa egentlig saa meget at sige til, om det frie Erhvervsliv stiller sig afventende og maaske ogsaa usikkert over for den højtærede Handelsministers kommende Dispositioner over for Erhvervene, og ganske særligt, naar Erhvervene ved, at Arbejderkooperationens vigtigste Fremtidsopgave er at blive delagtiggjort i Importen, og at man paa alle mulige Maader søger at naa dette Maal. Ser man med Velvilje paa, at Arbejderkooperationen skal naa sit Maal, og det gør vel den højtærede Handelsminister, er det jo ikke uforstaaeligt, dersom Erhvervene frygter, at der vil blive tilstræbt en Placering af Arbejderkooperationen inden for det meget vigtige Importomraade, en Placering, som Kooperationen næppe vilde kunne tilkæmpe sig under frie Forhold.

Det er imidlertid ikke alene Arbejderkooperationen, der ønsker en saadan Placering, men ogsaa det, jeg vil kalde den mere venstreorienterede Kooperation, Andelsbevægelsen. Selv om Andelsbevægelsen erklærer at være en politisk neutral og borgerlig Bevægelse, er det jo givet, at det i nogen Grad er Venstres Tilhængere, der sælger til Andelsforetagender og køber i Brugsforeningerne. Hvorledes jeg skal placere Hovedstadens Venstre, ved jeg ikke, da dette Parti

i dette Forhold har foretrukket at spille Rollen som Tavshedens Parti.

Produktionsforeningerne og Andelsforeningerne indtager nu en saa dominerende Stilling, at de har opnaaet en betydelig Indflydelse. Andelsforeningerne vil nu paa andre Omraader, ganske præcist som Arbejderkooperationen, søge et Fremstød og uden Berettigelse kræve sig ligestillet med de private Hovedorganisationer, hvor det gælder Forhandlinger om de hjemlige Restriktioner og Handelsforhandlinger. Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger maa efter min Opfattelse være at betragte som et Enkeltfirma, der lige saa lidt har Krav paa at deltage i Forhandlinger paa lige Fod med Erhvervsorganisationerne som de private Firmaer, der inden for de enkelte Vareomraader har en lige saa stor Omsætning og Kapacitet som Fællesforeningen.

Naar Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger har sat sig det Maal at oprette kooperative Varehuse og Specialforretninger, eller med andre Ord drive Virksomheder, der skal udkonkurrere Erhvervet, saa maa Fællesforeningen ogsaa underkaste sig det private Erhvervs Vilkaar i Forhold til Myndighederne. Lad mig i denne Forbindelse tilføje, at Fællesforeningen ogsaa har taget Initiativet til Oprettelse af et nyt Importselskab, Dansk Landbrugs Andels Maskinindkøb. Kapitalen tegnes af Landboorganisationerne, Mejerier og Slagterier, Fællesforeningen, og Formanden for Selskabet er Fællesforeningens Direktør.

Det er jo klart, at det frie skatteydende Erhverv ser med mindre velvillige Øjne paa saa godt som skattefri Andelsforetagenders Ekspansion, og ingen skal faa mig til at tro, at Landbefolkningen eller Arbejderne, der handler i Brugsforeningen, drømmer om eller ønsker, at Brugsforeningernes skattefrie Indtægter skal anvendes til Etablering af Varehuse, Oprettelse af Importfirmaer eller til Kapitalinvesteringer i andre Virksomheder. Det tror jeg kun er noget, som de politiske Ledere er interesserede i.

Partiet Venstre, der i høj Grad har haft Erhvervenes Øre, har, saa vidt jeg ved, ikke taget Afstand fra Kooperationens og Andelsbevægelsens Ekspansion paa Omraader, der bør ligge Andelsbevægelsen fjernt. Partiet Venstre maa benytte Lejligheden til at tage Afstand fra denne Udvikling, og gør Partiet ikke dette tydeligt og klart, er det aabenbart, at Partiet slet ikke nærer den Interesse for og brændende Kærlighed til det frie Erhvervsliv, som Venstre gav Udtryk for før Valget. Partiet Venstre